

Kaupunginhallitus 10.03.2025 § 74

§ 74

Valtuustoaloite avoimen koodin kokeilusta Espoossa

Valmistelijat / lisätiedot:
Luttinen Harri

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
va Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Ketonen Timo

Kaupunginhallitus merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Jiri Kerosen ym. 27.2.2023 jättämään valtuustoaloitteeseen avoimen koodin kokeilusta, sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi. Vastaus toimitetaan tiedoksi muille valtuutetuille valtuuston seuraavan kokouksutsun yhteydessä.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuustoaloite

Jiri Keronen ja kahdeksan muuta valtuutettua ovat 27.2.2023 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että ottamalla käyttöön avoimen koodin vapaasti ja ilmaiseksi käytettäviä versioita Espoon kaupunki voisi säästää merkittäviä summia. Lisäksi avoimella koodilla edistettäisiin ohjelmistojen tietoturvaa. Aloitteessa ehdotetaan pilottimuotoisen kokeiluhankkeen käynnistämistä yhden tai useamman koulun kanssa. Pilotin tarkoituksena olisi kokeilla, miten julkisissa palveluissa voitaisiin hyödyntää avoimen koodin maksuttomia ohjelmistoja

Lausunto on valmisteltu kasvun ja oppimisen toimialan ja tietohallinnon yhteistyönä.

Avoimen lähdekoodin kehitystyö ja eVaka-järjestelmä

Kaupungin ICT-palveluissa hyödynnetään avoimen lähdekoodin ratkaisuja soveltuvin osin huomioiden sekä teknologiset että käytettävyyteen liittyvät ominaisuudet. Avointa lähdekoodia on hyödynnetty esimerkiksi eVaka-kehityksessä, liikunnan ja kulttuurin palvelukehityksessä, integraatiotyökaluissa sekä kuntayhteisesti toteutettujen palveluiden käytössä.

Espoon johdolla on rakennettu ja julkaistu avoimen lähdekoodin varhaiskasvatuksen ohjausjärjestelmäratkaisu eVaka ml. sähköiset

hakemus- ja viestintätoiminnallisuudet yhteistyössä Tampereen, Turun ja Oulun kanssa. eVaka on ollut Espoossa käytössä vuodesta 2020 alkaen.

Liikunnan ja kulttuurin sähköisiä hakemuspalveluja on rakennettu hyödyntäen avoimen lähdekoodin sovelluskehitysalustaa.

Espoo hyödyntää avoimen lähdekoodin integrointialustapalvelua laajasti kaupungin eri ICT-palveluiden integraatoratkaisuissa. Myös esimerkiksi espoo.fi palvelut on toteutettu avoimen lähdekoodin Drupal-alustalle.

Lisäksi Espoossa hyödynnetään muutamia muita kuntayhteistyössä toteutettuja avoimen lähdekoodin ratkaisuja.

On kuitenkin huomattava, että kaupungin kaikkia moninaisia ICT-palveluja ei kannata hankkia ja toteuttaa avoimen lähdekoodin ratkaisuin, koska esim. monille yleishallinnon ja toimialojen perusrekisteritarpeille on olemassa valmiita ja vakiintuneita kaupallisia tuotepohjaisia ratkaisuja eikä niitä kaikkia ole tarkoituksenmukaista eikä tehokasta korvata omalla tai kumppaneiden kanssa tehtävällä tuotekehityksellä avoimen lähdekoodin ratkaisuin.

Kasvun ja oppimisen toimialalla perusjärjestelmätarjonta on ollut suppeaa ja ei-ajanmukaista, joten kunnilla on ollut tarpeita ottaa itse vahvempaa roolia perusjärjestelmien kehityksen ohjauksessa, esim. Espoon ja kumppanikaupunkien eVaka-hanke. Tällaisissa ratkaisuissa avoimen lähdekoodin hyödyntäminen osana ratkaisua tai laajemminkin puoltaa paikkaansa. Espoo sai eVaka-hankkeen myötä 2024 Open World Hero-tunnustuksen avoimen lähdekoodin edistämisestä. Palkinnon perusteluissa eVakaa luonnehdittiin ainutlaatuiseksi avoimen lähdekoodin projektiksi kuntien tietojärjestelmäkentällä. Palkintoraadin mukaan se on erinomainen esimerkki menestyksekkästä kuntien yhteiskehittämisestä. eVakassa yhdistyvät kuntien välinen yhteistyö, yhteisten intressien edistäminen sekä avoimuus ja läpinäkyvyys.

Monimuotoinen digitaalinen oppimisympäristö

Aloitteessa viitataan siihen, että Espoon kouluissa keskityttäisiin opettamaan oppilaille vain esimerkiksi Microsoftin tarjoamia ohjelmia ja ympäristöjä. Espoon kasvun ja oppimisen toimiala on linjannut yhdeksi tavoitteekseen tarjota espoolaisille nuorille hyvät valmiudet digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen ja henkilökohtaiseen digiosaamiseen hyvin erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä. Tämä konkretisoituu siten, että Espoossa kasvun ja oppimisen polku sisältää monimuotoisen oppimisympäristön eli useamman digitaalisen alustan hyödyntämisen kasvun eri vaiheissa. Tällöin oppijoille syntyy käyttökokemuksia erilaisista digitaalisista toimintaympäristöistä.

Taloudellisesti kestävä Espoo-ohjelman myötä toimialalla on tehty määrätietoista työtä, jotta opetuksessa käytössä olevien laitteiden kustannukset pysyvät hallinnassa ja toisaalta kouluilla on käytössä nykyaikaiset ja oppimista tukevat työvälineet. Samalla tavoitteena on ollut, että koulut ovat keskenään yhdenvertaisessa asemassa käytössä olevien laitteiden osalta.

Opetussuunnitelma ja digitaaliset työvälineet

Digitaalisten alustojen lisäksi Espoossa on käytössä kattava tieto- ja viestintäteknikan opetussuunnitelma, joka varmistaa lasten ja nuorten

kasvussa ja oppimisessa niin monipuoliset tietotekniikan, ohjelmoinnin kuin medialukutaitojenkin syntymisen opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Espoo pyrkii nimenomaan varmistamaan nuorille monipuolisen ja kattavan digitaalisen kokemuksen kasvun ja oppimisen yhtenäisellä polulla, jossa monipuolisesti perehdytään eri toimijoiden ohjelmistotarjontaan, kuin myös erilaisiin digitaalisiin alustoihin. Samalla opetussuunnitelman osalta myös pienimuotoisten ohjelmistojen tuottaminen itse esim. avoimen lähdekoodin tyyppisiin ympäristöihin kuuluu osaksi tarjottua opetussuunnitelmaa.

Tietoturva ja -suoja

Espoon kaupungilla on rekisterinpitäjänä velvollisuus vastata käytettävien järjestelmien ja palveluiden tietoturvasta ja tietosuojasta. Avoin lähdekoodi itsessään ei takaa, että esimerkiksi tietosuojan osalta järjestelmä tai palvelu täyttää kaikki EU:n tietosuoja-asetuksen vaatimukset. Rekisterinpitäjänä tarkastamme kaikki palvelut samalla tavalla ja ne voidaan ottaa käyttöön opetuksessa vain, jos ne täyttävät tietosuoja-asetuksen ehdot.

Yhteenveto

Espoon kaupunki ja kasvun ja oppimisen toimiala pyrkivät toiminnassaan hyödyntämään avoimen lähdekoodin ohjelmistoja ja palveluita käyttötapauksen mukaan. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen eVaka-ratkaisu tulee olemaan tulevina vuosina yksi toimialan ydinjärjestelmistä. Opetuksen palveluiden osalta toimiala pyrkii jatkossakin tarjoamaan kouluille monimuotoisen oppimisympäristön, joka tarjoaa oppijoille mahdollisuuden oppia eri ekosysteemien ja palveluiden käyttöä.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite, avoimen koodin kokeilusta Espoossa, Keronen Jiri ja 8 muuta kaupunginvaltuutettua

Tiedoksi